

Likkutei Sichos

Volume 19 | Eikev | Sicha 1

Source Sheet

א.

1. דברים ז"י"ב

וְהָיָה | עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרַתֶּם וְעָשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֶלְהֵיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֻסֵּד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם:

רש"י: והיה עקב תשמעון. אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון.

Deuteronomy 7:12

And if you do obey these rules and observe them carefully, Hashem your G-d will maintain faithfully for you the covenant that He made on oath with your fathers:

Rashi: And it will be, because you will heed: Heb. עֵקֶב, lit. heel. If you will heed the minor commandments which one [usually] tramples with his heels [i.e., which a person treats as being of minor importance].

2. מדרש תנחומא, עקב א"י

וְהָיָה עֵקֶב. זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: לְמָה אֵירָא בִימֵי רַע, עוֹן עֵקֶב יִסּוּבְנֵי (תהלים מט, ו). יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנֵתַן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ בַּה שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת, וְיֵשׁ בְּהֵן קִלּוֹת וְחִמּוּרוֹת. וּמִפְּנֵי שֵׁשׁ בְּהֵן מִצְוֹת קִלּוֹת שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם מְשַׁגְּיחִין בְּהֵן אֶלָּא שֶׁמְשַׁלְּכִין אוֹתָן תַּחַת עֵקְבֵיהֶן, כְּלוּמַר שֶׁהֵן קִלּוֹת, לְפִיכָּה הָיָה דוֹד מִתִּירָא מִיּוֹם הַדִּין וְאוֹמֵר: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵינִי מִתִּירָא מִן מִצְוֹת הַחִמּוּרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, שֶׁהֵן חִמּוּרוֹת. מִמָּה אֵנִי מִתִּירָא. מִן הַמִּצְוֹת הַקִּלּוֹת, שֶׁמָּא עֲבַרְתִּי עַל אַחַת מֵהֶן, אִם עָשִׂיתִי אִם לֹא עָשִׂיתִי, מִפְּנֵי שֶׁהֵיטֵה קֵלָה. וְאַתָּה אִמְרַתְּ, הֲנִי זֹהִיר בְּמִצְוָה קֵלָה כְּבִמְצוּה חִמּוּרָה. לְכָךְ אָמַר, לְמָה אֵירָא בִימֵי רַע וְגו' וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן. זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: הַנְּחַמְדִּים מִזְהָב וּמִפָּז רַב וְגו' (תהלים יט, יא). וְכִתִּיב: גַּם עֲבָדְךָ נִזְהָר בְּהֵם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב (שם פסוק יב). בֹּא וְרָא הַיָּאֵךְ דוֹד מְשַׁבַּח אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁאָמַר, הַנְּחַמְדִּים מִזְהָב וּמִפָּז רַב. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאֵין בְּכָל מִינֵי תְבוּאָה חֲבִיבָה מְסֻלָּת נִקְיָה, שֶׁהִיא צְפָה בְּפֶה, וְדְבָרֵי תּוֹרָה חֲבִיבִין מִמֶּנָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנִפְתַּת צוּפִים (שם פסוק יא). אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, אִם תֹּאמַר, שֶׁאֵין בְּכָל מִינֵי הַמְּשֻׁקֵּין מִתּוֹקִין מִן הַדְּבַשׁ וְדְבָרֵי תּוֹרָה מִתּוֹקִין מִכֹּל, שֶׁכְּתוּב בְּהֵן, וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנִפְתַּת צוּפִים. אָמַר דוֹד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, שֶׁמָּא מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתּוֹקִין מִדְּבַשׁ, בְּסִרְתֵּי בְּהֵן חֹס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא, גַּם עֲבָדְךָ נִזְהָר בְּהֵם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב, מִצְוֹת קִלּוֹת. לְפִיכָּה כְּתִיב: מִה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנָת וְגו' (שם לא, כ), זֹלֵה הִיא שֶׁכָּרְן שֶׁל מִצְוֹת קִלּוֹת.

2. Midrash Tanchuma, Eikev 1:1

(Deut. 7:12:) “And it shall come to pass if (literally, in the heel of).” This text is related (to Ps. 49:6), “Why should I fear in the evil days, when the iniquity of my heels encompass me?” May the name of the Holy One, blessed be He, be blessed because He has given a Torah to Israel in which there are six hundred and thirteen commandments, some of which are light and some weighty. But because some of the commandments are light, people pay no attention to them. Instead they cast them under their heels [while] saying they are light. For that reason David was afraid of the Day of Judgment and said, “Master of the world, I am not afraid of the weighty commandments which are in the Torah, because they are weighty. Of what am I afraid? Of the light commandments, lest I have transgressed one of them, [not knowing] whether I have fulfilled it or not fulfilled it, because it is light; for you have said, ‘Be as mindful of the light commandments as of the weighty commandments.’” It therefore says (in Ps. 49:6), “Why should I fear in the evil days?” (Deut. 7:12:) “And it shall come to pass if (*ekev*) you heed [these statutes].” This text is related (to Ps. 19:11-12), “More delightful are they than gold, than much fine gold; [sweeter also than honey and the drippings of the comb]. Also by them is Your servant warned; [in keeping them there is great reward (*ekev*)]. Come and see how David glorified the words of Torah, where it is stated (ibid.), “More delightful are they than gold, than much fine gold.” And not only that, but among all the kinds of grains, none is more precious than pure semolina, which floats upon the [sieve] (*zafah benapah*); but the words of Torah are more precious than that, as stated (ibid., vs. 11), “sweeter also than honey and the drippings of the comb (*nofet zufim*).” R. Hanina said, “If you say that among all the beverages none is sweeter than honey, the words of Torah are [even] sweeter than honey.” David said to the Holy One, blessed be He, “Master of the universe, if You say that they (the commandments) of the Torah are sweet, Heaven forbid that I should have missed them. Rather (according to vs. 12), ‘Also by them is Your servant warned; in keeping them there is great reward,’” [meaning] the light commandments. Therefore it is written (in Ps. 31:20), “How abundant is the good which You have laid up [for those who fear You]....” This is the reward for the light commandments.

.ד

3. שבת פ"ח א-ב

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל “נעשה” ל”נשמע” יצתה בת קול ואמרה להן: מי גלה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב: “ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו” — ברישא “עשי”, והדר “לשמע”. אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב “כתפוח בעצי היער וגו'” — למה נמשלו ישראל לתפוח, לומר לה: מה תפוח זה פרוי קודם לעליו, אף ישראל הקדימו “נעשה” ל”נשמע”. ההוא מינא דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעמא, ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא וקא מ”ץ בהו, וקא מבטן אצבעתיה דמא. אמר ליה: עמא פזיזא, דקדמיתו פומיכו לאודניכו, אפתי בפחזותיכו קיימיתו. ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו — קבליתו, ואי לא — לא קבליתו. אמר ליה: אן דסגינן בשלימותא כתיב בן: “תמת ישרים תנחם”, הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו: “וסלף באגדים ישדם”.

Shabbat 88a-b

Rabbi Elazar said: When the Jewish people accorded precedence to the declaration “We will do” over “We will hear,” a Divine Voice emerged and said to them: Who revealed to my children this secret that the ministering angels use? As it is written: “Bless Hashem, you angels of His, you mighty in strength, that fulfill His word, hearkening unto the voice of His word” (Psalms 103:20). At first, the angels fulfill His word, and then afterward they hearken. Rabbi Hama, son of Rabbi Hanina, said: What is the meaning of that which is written: “As an apple tree among the trees of the wood, so is my beloved

among the sons. Under its shadow I delighted to sit and its fruit was sweet to my taste” (Song of Songs 2:3)? **Why were the Jewish people likened to an apple tree?** It is to tell you that just as this apple tree, its fruit grows before its leaves, so too, the Jewish people accorded precedence to “We will do” over “We will hear.” The Gemara relates that a heretic saw that Rava was immersed in studying *halakha*, and his fingers were beneath his leg and he was squeezing them, and his fingers were spurting blood. Rava did not notice that he was bleeding because he was engrossed in study. The heretic said to Rava: You impulsive nation, who accorded precedence to your mouths over your ears. You still bear your impulsiveness, as you act without thinking. You should listen first. Then, if you are capable of fulfilling the commands, accept them. And if not, do not accept them. He said to him: About us, who proceed wholeheartedly and with integrity, it is written: “The integrity of the upright will guide them” (Proverbs 11:3), whereas about those people who walk in deceit, it is written at the end of the same verse: “And the perverseness of the faithless will destroy them.”

4. ישעיהו מ"ב:י"ט

מי עור כפי אם עבדתי וחרש כמלאכי אשלח מי עור כמשלם ועור כעבד יהוה:

Isaiah 42:19

Who is so blind as My servant, So deaf as the messenger I send? Who is so blind as the chosen one, So blind as the servant of Hashem?

ה.

5. קהלת ד':י"ג

טוב ילד מפני וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד:

רש"י: ממלך זקן וכסיל. זה יצר הרע, שהוא שליט על כל האברים. זקן. שמשעה שנולד הולד, הוא נתון בו, שנאמר, "לפתח חטאת רבץ: וכסיל. שמתעהו בדרך רעה, כה נדרש במדרש:

Ecclesiastes 4:13

Better a poor but wise youth than an old but foolish king who no longer has the sense to heed warnings.

Rashi: Than an old and foolish king. This is the evil inclination, which rules over all the limbs. “Old,” for when a child is born, it comes to him, as it is stated, “sin rests at the opening.” **And foolish.** Because it misleads him in the way of evil. It is expounded in the Midrash in this manner.

ו.

6. מדרש תנחומא, תולדות ה':ג

המן בקש להשמיד את כל היהודים, וה' לא בקש, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים וגו' (אסתר ט, א). בלק ובלעם בקשו לקלל את ישראל, וה' לא בקש, שנאמר: ולא אבה ה' אלהיה לשמע אל בלעם וגו' (דברים כג, ו). לפיכך כתיב: מי זה אמר ותהי, ה' לא צוה. הוי, כל כלי יוצר עליך לא יצלח. אדרבאנוס אמר לרבי יהושע, גדולה הכבשה העומדת בין שבעים זאבים. אמר לו: גדול הוא הרועה שמצילה ושומרה ושוברן לפניו. הוי, כל כלי יוצר עליך לא יצלח.

Midrash Tanchuma, Toldot 5:3

Haman wanted to destroy all the Jews, but the Holy One, blessed be He, did not desire it, and therefore: *Whereas it was turned to the contrary, that the Jews ruled over them that hated them* (Est. 9:1). Balaam and Balak wanted to curse Israel, but the Holy One, blessed be He, did not agree, as it is said: *Nevertheless,*

Hashem thy G-d will not hearken unto Balaam (Deut. 23:6). Hence it is said: Who is he that saith, and it came to pass, when Hashem commandeth it not? (Lam. 3:37). Hadrian said to R. Joshua: "Mighty is the lamb that can survive among seventy wolves." And he replied: "Mighty is the shepherd who can save and protect the lamb, and destroy the

7. תהילים כ"ג:א-ב'

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רִלְעִי לֹא אֶחְסֵר: בְּנֵאֲוֹת דְּשָׂא יְרֵבִיצְנִי עַל־מֵי מַנְחֹת יִנְהַלְנִי:

Psalms 23:1-2

A psalm of David. Hashem is my shepherd; I lack nothing. He makes me lie down in green pastures; he leads me beside the still waters.